

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 13. julija 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 81.

Dr. Fran Windischer:

Razvoj in stanje gospodarskih prilik v Sloveniji.

II.

Začetno poljedelski narod, kmalu podjarmljen in potlačen, brez posvetne in cerkvene inteligence, brez trgovine in obrtovanosti smo stoletja imeli tujerodne prihajče od severa in juga, ki so pri nas trgovali in obrtovali, si navadno pomagali do blagostanja in po probudi tudi dolgo kljubovali narodnemu napredku. Mislite samo, kako je bilo še v 80. in 90. letih prejšnjega stoletja v Ljubljani, da o drugih večjih naših gospodarskih središčih ne govorim. Ako danes gledaš vrste naše trgovine in obrtnije, moreš biti zadovoljen s preobratom, ki se je izvršil v 25. letih. Ali je šlo od malega, kamen do kamna, šmarna petica za šmarno petico, kronca za kronco, potem smo te kronce izgubili, pa se zato ne moremo čuditi, če ni Bogve kake bogatije pri nas vobče in v naši trgovini in obrtniji posebej. Napredek pa je mogoč in verujem vanj, toda naši mladi trgovski in obrtni gospodarji se morajo držati tudi sedaj in v prihodnje modrih sporočil naših izkušenih, zlasti kmečkih gospodarjev, delati morajo in štediti, skrbno obračati, pa se ne prezgodaj prevzeti in razkošati. Goste so danes vrste trgovin in obrtov, pa je izgubljen, kdor misli, da je skupiček že dobiček. V trgovini in obrtu se položaj hitro menja in je tuintam osobito na deželi mnogo siromašnosti v obrtu, osobito, kjer ni povezanosti s kmetijo. Kar je jedrovitega, klenega in stremečega, to pa se praviloma dviga in pride naprej.

Pri narodu, ki je majhen in ki ima skromna vrela, je dolžnost vsakega, da pozabi na Indijo Koromandijo in na otoke blaženih, pa da že v mladosti začne graditi in se trudi, da se z izobrazbo, s pridnostjo in kvaliteto povzpne višje. Dobra vzgoja, marljivost, varčnost, kakovostno delo je osobito potrebno pri majhnih, skromnih in, če hočete, siromašnih narodih. V vsakem človeku je kolikor toliko nagnjenja za udobno in lahko življenje. Na sebi je le malo dobrega in žlahtnega. Treba je vzgoje, treba je sistema, treba je discipline, treba je ravnanja, treba je žlahtenja in pouka. O Špartancih smo slišali do prenasitja, kakšni vojaki so bili, ali povedali so nam premalo, kakšna stroga vzgoja in kakšna premišljena vzgoja je bila predpisana za mladino in za moža. Brez te trde vojaške vzgoje, katero Plutarch v podrobnosti opisuje, ne bi bilo tistih Špartancev in tistih Špartank, kateri so nam bili stavljeni za vzgled. Vseh teh Špartancev in tudi Atencev pa ni bilo veliko in niso zastoj govorniki o perzijskih kraljih kot o velikih kraljih. Previsoko na severu smo, preveč v gnječi in trenju, da bi se smeli udajati fatalizmu in geslu, saj je vseeno in bo že kako. Pravega duha in dobre vzgoje med našo zdravno mladino! Hedonizem ni za nas!

Dve, tri besede o našem trgovskem, obrtnem, industrialnem naraščanju. Tega našega podmladka je veliko, pa vzgoja v šoli, pri mojstru in gospodarju ni taka, da bi mogla jamčiti za mojstrovine. V tem pogledu je treba popolnejše vzgoje in večje pozornosti, sicer bo vespolem tega naraščanja, ki si bo pa težko služil kruh, ker mu bo manjkalo sposobnosti in kakovosti.

Komaj za težaka bo, na boljša mesta bodo pa tujcev iskali. Neraben bo zlasti za notranjo kolonizacijo našo. Zopet moram poudariti našo maloštevilnost, pa potrebo kakovosti, ako govorim o našem inteligenčnem podmladku vseh vrst. V tem pogledu bi si želel prepričevalnosti starega Nestorja in modrega Odiseja, da bi mogle dopovedati našim merodajnim mestom, kako premalo skrbimo v naših šolah za učenje drugih, ne samo tujih jezikov ter kako premalo ustrezamo zahtevam živega življenja. Pri naši mladini, odkar smo v novi državi, silno pada znanje tujih jezikov. To je velik greh na naši mladini, morda greh zoper sv. Duha. V tem pogledu se moramo zdušno truditi, da se čimprej razmere izboljšajo, pa mora biti resna skrb za to vodnike naših organizacij, našo učno upravo, javne faktorje in osobito tudi naše časopise. Ni pravi svetovalec svojemu narodu tisti, ki ga samo hvali in vidi samo svitile točke, pa pozablja, da je dobra vzgoja nepogrešno potrebna v vseh panogah, ako hočemo kvalitetne ljudi, povzdigo blagostanja in lepšo bodočnost svojega naroda. Socialne neenakosti in stanovske nevšečnosti bo komaj kdaj odpraviti, mogoče pa je uspešno postopno položaj izboljševati.

Do nevšečnega gospodarskega stanja današnjega v Sloveniji je v veliki meri pripomogel neugodni položaj državnih uslužbencev spričo slabih napredovalnih razmer in odločno prenikljivih prejemkov. Slabe posledice ne čutijo samo oni sami, zakaj vzgledi vlečejo v praktičnem življenju, pa so radi povod sklicevanju in posnemanju za nameščence v drugih poklicih. Pojav ni podcenjevati, ker gre za velik krog konsumentov, katerih kupovalna moč prihaja v naših razmerah izrazito v poštev. Potrošnja in poraba pada, kupčijski promet gubi, nabave gredo na kredo. Preudarni gospodarski krogi poznajo krogotek v celoti in vedo, da je dobra uprava za splošno blaginjo neogibno potrebna. Predpogoj dobre uprave pa je, da je uslužbencem zagotovljeno stanje in razmeram primerno gnotno in moralno stališče. Sedanji položaj se znatno izboljša, manj pomanjkanja in manj reve bo, ko pridemo do izpolnitve in dovršitve obstoječih socialnih naprav po predmetu in po številu ugodovancev.

VPOSTAVITEV ODNOSAJEV MED ANGLIJO IN RUSIJO.

Anglija je napravila te dni korak, ki bo velikanskega pomena za zunanjo politiko in zlasti za zunanjo trgovino tudi vseh drugih držav Evrope s tem, da je — kakor pravijo točne vesti — povabila Rusijo, naj v roku treh tednov pošlje svojega delegata v London v svrhu pogajanj. Obenem z vabilom je poslala Rusiji tudi pogoje, pod katerimi bi mogla pristati na obnovo odnosajev. Pred vsem bi se moral zastopnik Rusije v Londonu odreči vsaki politični propagandi in se v svojem uradovanju strogo držati mednarodnih običajev. Rusija bi imela naravno od vzpostavitve odnosajev, gospodarskih in političnih, odlične koristi, pa je zato pričakovati, da bo Moskva pristala na te pogoje. Ni dvoma, da bodo, odnosno da bodo morale vzgledu Anglije slediti tudi druge države.

Izpremembe in dopolnitve zakona o državni trošarini.

»Službene Novine« priobčujajo nove izpremembe in dopolnitve zakona o državni trošarini, s katerimi se izpreminjajo dosedanja določila o kmetijskih špiritnih tvornicah, o trošarini na žganje in o oblastnih trošarinah.

a) Kmetijske špiritne tvornice. Kmetijske špiritne tvornice, ki imajo namen pospeševati kmetijstvo in živinorejo in intenzivno izrabljati na večjih posestvih kmetijske pridelke, do sedaj v Sloveniji nimamo. — Po zakonu se tudi nove tvornice ne bi mogle ustanovljati, vendar pa je to določilo z novim zakonom v toliko izpremenjeno, da se nove kmetijske tvornice smejo ustanovljati tudi v Sloveniji.

b) Bonifikacija za izvoz žganja. Po sedanjih predpisih je imel proizvajalec žganja, če je izvozil iz svoje žganjarne ali iz svojega privatnega založišča v inozemstvo preko 500 hektoliterskih stopenj žganja, pravico, dati isto količino v tuzemstvu v promet proti plačilu za 4 Din znižane trošarine. Po novem zakonu se bonificiranje bistveno izpremeni. Minister za finance je pooblaščen, da v vsaki proizvodni dobi porabi iz rednega donosa državne trošarine znesek 12 milijonov dinarjev za izboljšanje proizvodnje žganja. Iz tega fonda dobijo prispevke proizvajalci in veletrgovci žganja, ako prodajo v tuzemstvu najmanj 500 hektoliterskih stopenj alkohola in na to naenkrat izvozijo isto količino žganja v inozemstvo. Izvoziti se sme s pravico na to ugodnost samo žganje, ki ima najmanj 50 odstotkov alkolovitosti.

Podrobnejše odredbe, glede izplačevanja bonifikacije predpiše minister za finance.

c) Popis zalog žganja po stanju dne 15. aprila t. l. Dne 15. aprila 1929 so se po dosedanjih predpisih popisale vse količine žganja pri trgovcih, proizvajalcih za trgovino iz kupljenih surovin, točilcih na drobno in na debelo, predelovalcih žganja in vse druge alkoholne pijače, trošarina pa se je morala plačati do dne 15. maja 1929. Popisale so se vse količine žganja in vse druge alkoholne pijače v

vsej državi, novi zakon pa dolžnost doplačila veže samo na Srbijo in Črno goro, kjer se trošarina na žganje do 15. aprila 1929 ni pobirala, radi tega pri nas, ker smo trošarino na žganje že preje plačevali, odpade dolžnost doplačila povisane trošarine na zaloge žganja in drugih alkoholnih pijač po stanju zalog dne 15. aprila 1929.

č) Oblastne trošarine. Na količine vina, piva, likerjev, ruma, konjaka, špirta in žganja, zatečene na dan 15. aprila 1929, se po dosedanjih predpisih ni smela pobrati oblastna trošarina v novi izmeri, temveč samo na one količine teh predmetov, ki so došli v promet in porabo od dne 15. aprila 1929 dalje.

Dosedanji predpis, dasi precej jasen, se je v praksi večinoma napačno tolmačil na način, s kojim gospodarski krogi niso mogli biti sporazumni. Novi predpisi so še jasnejši in ne dopuščajo raznih tolmačenj. Po novem zakonu se oblastna trošarina na količine blaga, ki so bile dne 15. aprila t. l. na zalogi pri točilcih na drobno in pri prodajalcih na drobno, ako se ne bavijo hkratu s prodajo na debelo, sploh ne sme pobrati. Pač pa so dolžni plačati oblastno trošarino na te količine točilci na debelo, prodajalci na debelo, proizvajalci za trgovino in oni detajlisti, ki se hkrati bavijo s prodajo na debelo, toda ne na zaloge po stanju dne 15. aprila t. l., temveč samo na one količine, ki so jih iz zaloge dne 15. aprila 1929 imeli še neprodane (na zalogi) dne 1. junija 1929. Količine, ki so jih iz zaloge dne 15. aprila 1929 prodali do konca meseca maja t. l. so oproščene plačila oblastne trošarine.

V oblastih, v katerih se je pred 15. aprilom 1929 pobirala oblastna trošarina v višji izmeri nego znaša po novem zakonu, na primer v ljubljanski in v mariborski oblasti, kjer je znašala na špirit 17 Din, po novem zakonu pa znaša 5 Din na hektolitersko stopnjo, se razlika med novo in prejšnjo oblastno trošarino povrne, ako gre za zaloge preko 100 l ali 100 kg. Detajlne pogoje za povrnitev predpiše minister za finance s posebno naredbo.

Za uvedbo usposobljenosti v trgovini.

Zveza trgovskih gremijev za Slovenijo v Ljubljani je na svojem letošnjem obnem zboru obširno razpravljala o uvedbi usposobljenosti v trgovini, ki naj bi se določila z novim obrtnim zakonom.

Zveza je svoje stališče obširno utemeljila v spomenici, ki jo je poslala ministrstvu trgovine in industrije, Zbornici za TOI v Ljubljani, velikima županoma ljubljanske in mariborske oblasti.

Spomenica pravi v svojem uvodu, da je sedanja prostost trgovini v občutno škodo, ker prevladujejo na ta način lahko v njej strokovno popolnoma neusposobljeni, ki ne morejo prispevati prav ničesar k napredku trgovine in naraščanja.

Slovensko trgovstvo izraža radi tega željo, da se z novim obrtnim zakonom veže nastop samostojnega trgovanja na usposobljenost, ki bi jo bilo dokazati s tri- do štiriletno učno, štiriletno pomočniško dobo ter vajensko in usposobljenostno preskušnjo.

Na dokaz usposobljenosti naj bi bile vezane v glavnem vse trgovske

stroke, razven nekaterih, pri katerih je uvedba usposobljenosti nemogoča.

Učna doba naj bi se v novem obrtnem zakonu določila za vse trgovske stroke najmanj tri in največ štiri leta. Ali naj znaša učna doba za posamezne trgovske stroke tri ali štiri leta, naj določijo za svoj okoliš gremijalni občni zbori.

Pomočniška doba naj se v novem obrtnem zakonu podaljša od dosedanjih dve leti na štiri leta. Zveza utemeljuje to svojo zahtevo s tem, da je neobhodno potrebno, da pričnejo s samostojnim trgovanjem zrelejše, strokovno dobro naobražene osebe, ki so tudi že izven vojaške dolžnosti.

Kot dokaz usposobljenosti naj služi nadalje vajenska preskušnja, ki naj dokaže, da si je vajenec tekom učne dobe pridobil toliko strokovnega znanja, da je sposoben za pomočnika. Novi obrtni zakon naj torej tudi za vse trgovske stroke določa obligatorno vajensko preskušnjo, ki bi jo moral vsak vajenec napraviti v zadnjem četrtletju učne dobe. V ostalem naj glede vajenske preskušnje ostanejo v

veljavi določbe § 99 b 6. in 7. odst. ter 104 b 1. odst. obrtnega reda iz leta 1907 s to spremembo, da naj se nazivlje »pomagalska« preskušnja — vajenska preskušnja. Istotako naj ostane v veljavi § 104 d 3. odst. obrtnega reda.

Kot dokaz usposobljenosti naj se predvideva v novem obrtnem zakonu za vse na usposobljenost vezane trgovske stroke uvedba usposobljenostne preskušnje, ki naj za trgovske obrate nadomešča v § 114 a obrtnega reda za rokodelske obrti nazvano »mojstrsko« preskušnja.

Usposobljenostna preskušnja naj bo obligatorna in se ji mora podvreči pomočnik po štiriletni pomočniški dobi, odnosno predno zaprosi za obrtni list. V ostalem naj bi ostale v veljavi določbe § 114 a, 1., 3., 7. in 8. odst. obrtnega reda s to spremembo v vseh odstavkih, da je usposobljenostna preskušnja obligatorna.

Zveza je prepis te spomenice poslala tudi Savezu trgovca Hrvatske i Slavonije v Zagrebu, ki ji je sporočil, da zastopa v tem vprašanju isto stališče.

Nadalje je poslala Zveza prepis spomenice tudi Trgovački komori v Beogradu, ki je v svojem odgovoru sporočila, da se v načelu strinja z v spomenici iznešenimi zahtevami ter da bo podvzela v istem pravcu potrebne korake.

Pred sladkornim kompromisom?

Evropa in Kuba. — Kaj bo z Javo?

V Bruslju se vrši sladkorni kongres. Od udeležene strani pišejo: Bruseljsko zborovanje moramo smatrati kot popolnoma zasebno zadevo sladkorne industrije najvažnejših evropskih sladkorno-ekspornih dežel. Zastopane so: Češkoslovaška, Poljska, Nemčija, Belgija in Ogrska. Poleg teh evropskih dežel je zastopana tudi Kuba, koje sladkorni eksporterji so prvi predlagali mednarodni sporazum, ki se je pa vsled odpora javanskih producentov zmeraj izjalovil. Namen bruseljske konference je dosega sporazuma med evropskimi deželami in Kubo. Ta sporazum je v načelu že dosežen. Gre sedaj samo za gotova kvota na vprašanja. Na podlagi izvoza omenjenih dežel v znesku 5-5 mil. ton hoče imeti Kuba zase 4 milijone ton, Evropi naj bi bil pa dovoljen izvoz 1-5 mil. ton. Nemška delegacija je zahtevala za Nemčijo eksportno kvoto 250.000 ton, in so ji dovolili zaenkrat 200.000 ton. Belgijsko zanimanje za zborovanje ni toliko posledica lastnega izvoza kot posledica dejstva, da ima Belgija prav veliko trgovino s sladkorjem. Eventuelno bodo sestavili stalen sladkorni odbor. Skupna fronta bruseljske konference je naperjena proti Javi. Javanski sladkorni producent je zato na boljšem, ker razpolaga z rodovitnostjo sladkorno-trstnih plantaž, ki ji ni para na svetu. Na Javi dobiš na 1 ha toliko kilogramov sladkorja kot pri nas v Evropi sladkorne pese, torej ca. 6- do 8-krat več sladkorja. Na to se doslej opira odklanjajoče stališče Jave. Posebna delegacija je odšla v Amsterdam, da pregovori Javane, oziroma Holandece za pristop k dogovoru. Če bodo Javanci pristopili, se bo završilo skupno delo sporazuma v Bruslju. A tudi v slučaju, da vztraja Java na svojem odklonilnem stališču, se dosedanji zaključki konference ne bodo spremenili. Skupna sila Evrope in Kube bi najbrž nato pričela z borbnimi odredbami proti Javi, da jo slednjič prisili k pristopu. — Sladkorno produkcijsko vprašanje je eno najbolj perečih v svetovnem gospodarstvu in nas zelo spominja na petrolejsko vprašanje.

Cigarete »Vardare«, pakovane po 20 komadov v etujih, bodo dane v promet na Ljubljanskem velesejmu ob jesenski prireditvi »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra t. l. Cigarete se bodo prodajale samo na razstavnem terenu.

Novi krediti do Din 50.000 — pri Narodni banki kraljevine SHS, podružnici v Ljubljani.

Da bi bil kredit Narodne banke pristopen tudi manjšim gospodarjem je upravni odbor Narodne banke, kakor znano, odobril za podružnico Ljubljana vsoto od Din 10.000.000.—.

Teh kreditov se lahko poslužujejo trgovci in pridobitniki s tem, da vročajo neposredno Narodni banki svoje poslovne tromesečne menice s tremi dobrimi podpismi do zneska od Din 50.000.—. Ta kredit lahko izkoristi poedina tvrdka dvakrat po tri mesece letno. Na dan zapadlosti se mora menica v gotovini plačati. Obrestna mera je 6% neto. Postopek je sledeči:

Protokolirana tvrdka, katera se že

li posluževati tega kredita, pošlje podružnici Narodne banke v Ljubljani kratek dopis, v katerem navede menice, katere želi vročiti, z vsemi podpisi. Po možnosti radi skrajšanega postopka priloži tudi kratke informacije o podpisnikih. Cenzura vzame isti dan ponudbo in pretres ter se dotična tvrdka takoj o zaključku obvesti.

Menice ne smejo imeti daljšega roka od 92 dni, plačljive so pri podružnicah Narodne banke, oziroma bančnih agencijah, a vročajo se na državni eskontni listini (ki stane Din 2-50). Vročitelj mora sam podpisati eskontno listino.

Kongres Mednarodne trgovske zbornice v Amsterdamu.

V navzočnosti zastopnikov nizozemske vlade in dinastije je bil v pondeljek slovesno otvorjen kongres Mednarodne trgovske zbornice. O pripravah za kongres, na katerem sodelujejo najodličnejši gospodarski strokovnjaki iz vseh držav sveta in na katerem je številno zastopana zlasti Amerika, smo že ponovno pisali.

Kongres je otvoril predsednik amsterdamske zbornice Heldring, ki je vršil tudi glavne priprave za kongres. V imenu Mednarodne trgovske zbornice je govoril nje predsednik Pirelli, ki je podal poročilo o delu zbornice za odstranitev ovir, ki so po vojni nastale v svetovni trgovini. — Koj po otvoritvi so začele razprave v specialnih odsekih. Prva strokovna razprava se je pričela v odseku za pomorski transport, pri čemer je šlo za olajšanje carinskih formalnosti in konzularne službe. Zahteva se tudi svoboda plovbe po kontinentalnih vodah. V torek je razpravljala komisija za trgovinsko politiko in trgovinske ovire. Nadalje komisija za razpravo bodoče formulacije, uporabe in tolmačenja največjih ugodnosti v

trgovinskih pogodbah. Odsek je razpravljal pod predstvom bivšega francoskega finančnega ministra Klementela. Važne točke kongresnih razprav tvorijo vprašanja obrtnopravne zaščite, industrijske statistike in o transportu. Razpravljalo se je tudi o Youngovem načrtu. Nadalje o ustanovitvi mednarodne banke za mednarodne obveznosti (reparacijska banka). Ta banka bo imela najbrže svoj sedež v Amsterdamu in se že imenuje za kandidata na predsedniško mesto te banke Francoz Quesnay, potomec slovitega francoskega nacionalnega ekonomista 18. stoletja. Razprav se udeleži, kakor smo že poročali, tudi večja deputacija jugoslovenskega odbora Mednarodne trgovske zbornice, v kateri zastopata Slovenijo zbornični predsednik g. Ivan Jelačin ml. in tajnik g. Ivan Mohorič, ki je pripravil za kongres brošuro o narodnem gospodarstvu naše države. To brošuro je izdal nacionalni odbor v Beogradu v angleškem in francoskem jeziku in je odličnega propagandnega pomena.

Trgovina.

Peto produktno borzo v Jugoslaviji so ustanovili pred kratkim v Skoplju. Beremo, da je zaprosilo za produktno borzo tudi Sarajevo. Za primer navajamo, da ima Avstrija samo eno produktno borzo in Ogrska tudi samo eno.

Izvoz čevljev iz Italije v Jugoslavijo je minimalen; lani je znašal 733 parov navadnih in 1522 parov nizkih čevljev.

Konferenca pridelovalcev sliv je za 15. t. m. sklicana v Brčko. Trgovska in obrtna zbornica v Sarajevu je dobila iz inozemstva polno pritožbo o slabi kvaliteti jugoslovenskih sliv, ki gredo v prvi vrsti v Nemčijo. Tam so razširjeni letaki, ki svariijo pred nakupom jugoslovenskih sliv. Konferenca bo vso zadevo preiskala, in morebitne nedostatke odpravila.

Insolvenca v Avstriji so v prvi letošnji polovici zadele najbolj tekstilno industrijo, na katero pride tretjina vseh insolvenec. Na drugem mestu je industrija živil s 15%, na tretjem usnjarska in čevljska industrija.

Poravnava in konkurzov v Avstriji je bilo v prvi letošnji polovici 1048 in 293, lani v isti dobi 1165 in 291, skupaj lani za 11 odstotkov več. Najbolj kritičen je bil letos mesec maj. Poravnave so izključno sodnega značaja.

»Europel« se imenuje nova velika električna družba z glavnico 50 milijonov mark. Udeležene so banke iz skoraj vseh evropskih držav, v prvi vrsti pa švicarski in italijanski kapital.

Novelo k bančnemu zakonu pripravlja češkoslovaška vlada.

V aprilu tekočega leta med Nemško državno banko in državno banko sovjetske Rusije v Moskvi sklenjeni dogovor so razširili sedaj tako, da se izvedejo odslej naprej tudi naročila za nakazila ali plačila v efektivnih funtih, dolarjih in tudi v nemških markah.

Newyorški borzni krediti so se v juniju zvišali za 406.100.000 dolarjev na 7.021.200.000 dolarjev. Lani so znašali na koncu junija 4.898.300.000 dolarjev.

Reforma delniškega prava.

(Nadaljevanje.)

Minimalna višina delniške glavnice je zelo važna. Večina zakonov predpisuje minimalne glavnice (višina istih se giblje okoli vsaj 1 milijona dinarjev), poleg tega pa tudi minimalni znesek vsake posamezne delnice (vsaj Din 500.— do 1000.—). — Ako primerjamo te določbe na naše razmere, vidimo, da ne odgovarjajo niti v enem niti v drugem slučaju, kar ima gotove slabe posledice za vse d. d. sploh.

Zakon sam ne more niti ne želi določiti v svojih paragrafi vse podrobnosti glede ustanovitve in organizacije, kontrole, poslovanja itd. To prepušča svobodnemu dogovoru z delničarji v pravih (štutih) in se omejuje le na dajanje splošnih smernic za iste. Vsaka d. d. mora prilagoditi pravila svojim individualnim potrebam, kar pa zopet ne izključuje možnosti, da imajo gotove skupine d. d. lahko skoro dobesedno iste štatute. Važno pa je, da so štatuti jasni, ker praksa dokazuje skoro dnevno, da nastanejo sicer prav neprijetni spori, vsled različnega tolmačenja.

Kot že omenjeno, vsebujejo pravila poleg določitve načina ustanovitve tudi poslovanje d. d. Na prvem mestu bi bilo tu imenovati ime podjetja (firmo). V vsakem slučaju naj ima tvrdka d. d. na koncu pristavek »d. d.« ali »a. d.« (akc. društvo), kot je to običajno drugod, tako da je že na prvi pogled konstrukcija firme popolnoma jasna.

Določbe glede podpisovanja firme predpisuje zakon le v splošnem, podjetje samo pa določa način podpisovanja, ki mu pač odgovarja.

Zelo važno vprašanje pri d. d. je njena organizacija na znotraj in na zunaj. V splošnem se strinjajo vsi moderni zakoni o d. d. glede potrebe trojne razdelitve notranje organizacije, in sicer: a) občni zbor delničarjev, b) uprava podjetja in c) nadzorstvo. — Občni zbor je sicer v teoriji najvišja instanca d. d., toda v praksi izpolnjuje to funkcijo le redkokdaj tako, kot je zamišljena. Ker so vzroki temu ponajveč praktične naravi, ne bo prinesel tudi nov zakon v tem oziru pomembnejšega zboljšanja. — Radi kompetence, sklicevanja, delokroga in poslovanja občnega zbora imajo zakoni, tudi starejšega datuma, malo razlik. Edino pri osnovanju d. d. se opaža v zadnjem času stremjenje po poostrojitvi prejšnjih določil, ki jih je diktirala deloma sprememba v naziranju o odgovornosti raznih organov d. d. povodom številnih zlomov, dalje pa tudi nova gospodarska orientacija po vojni. — Deloma sem omenil že nekaj modernih zahtev v predidčem (pri osnutku d. d.), navajam pa v naslednjem še sledeče:

Deponiranje delnic za občni zbor naj se sme vršiti tudi v inozemstvu. Sedaj, ko se vračamo že k normalnemu gospodarskemu stanju, imamo zlasti v naši državi dolžnost in interes, da olajšamo plasiranje domačih delnic v inozemstvu. Nov zakon naj točno določi, da pripada vsakemu delničarju v načelu 1 glas, da je predmet glasovanja število delnic, ne pa število oseb (delničarjev), n. pr. pri občnem zboru. Pravica na vse nove delnice (opcijnska pravica) naj bo zasigurana izključno le starim delničarjem. Določba, da je potrebno gotovo število delničarjev za sklepčnost občnega zbora, je nepraktična; odločilna je navzočnost delnic. Kupovanje glasov (slamnatni možje itd.) naj se strogo prepove. Predpisi radi preženčne listine delničarjev naj bodo popolnoma jasni. Preženčna listina vsebuje le faktično navzoče delničarje in ni identična s seznamom deponiranih delnic radi občnega zbora. V nasprotnem slučaju je ugotovitev navzočih, sklepčnost itd., na škodo rednega poslovanja občnega zbora, zelo otežkočena.

Moderni zakoni izražajo mnenje, da pri glasovanju družbenih organov pri absolutoriju, dalje v slučajih, ki se

NAKAZILA ZA BOLGARSKO.

Poštna hranilnica s svojimi podružnicami je uvedla direktno bančno zvezo v Bolgarski za denarni promet z Bolgarsko. Lastniki čekovnih računov lahko odredjajo izplačila v Bolgarsko pod istimi pogoji kot v ostale države. Poštna hranilnica opravlja po svojih zvezah izplačila v države na celem svetu. Podrobnejša obvestila daje Poštna hranilnica in njene podružnice.

Prodaja dukatov. Na vprašanje, je-li za prodajo dukatov potrebno dovoljenje ministrstva za finance, je oddelek ministrstva financ za državno računovodstvo in proračun z odlokom z dne 10. junija 1929, D. R. br. 89.744, odločil, da za prodajo dukatov ni potrebno posebno dovoljenje ministrstva za finance, ker se dukati ne smatrajo za valuto, marvec za blago, ki se more svobodno prodajati. — Za prodajo dukatov so torej merodajni samo predpisi obrtnega reda.

Ponudbe in povpraševanja.

Tvrdka »Lo Coloniale«, Tripolis, via Milano 39-41, želi stopiti v zvezo s tukajšnjimi izvozniki lesa. Omenjena tvrdka bi rada prevzela za Tripolis zastopstvo kake solidnejše tvrdke.

Heinrich Glückstern, Wien I/1, Kohlmesseergasse 8, želi stopiti v stike s tukajšnjimi tvrdkami, ki izdelujejo sode — predvsem hrastove.

Za izvoz večjih množin lesa v Norveško se zanima naš honorarni generalni konzulat v Oslu (N. Slotsgt. 3). V ponudbi je navesti množine, cene in pogoje za večje množine in daljši dobavni rok.

Naročajte »Trgovski list«!

Vi zaslužite,

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksov. Lešnik, Maribor, Cankarjeva 26

tičejo poslovanja družbe z lastnimi organi, ni dovoljeno, da se isti udeležijo glasovanja. Ta interpretacija razumljivo ne sme iti predaleč, ker bi event. odločevala o najvažnejših zadevah d. d. manjšina, kar se pa protivi bistvu in ustroju d. d.

Manjšinske pravice zahtevajo že v statutih točne določbe (preciziranje). Običajno dovoljujejo zakoni manjšini, ki znaša vsaj 10% delniške glavnice, že pri osnutku d. d. vsaj eno mesto v upravi, oziroma v nadzorstvu. Ta pravica ostane manjšini tudi pozneje pri rednem poslovanju d. d., pod pogojem, da je teh vsaj 10% delničarjev pri obnem zboru osebno navzočih. 10-odstotna, po nekaterih zakonih celo 5-odstotna manjšina je upravičena, da skliče v gotovih slučajih izredni občni zbor. — Glede manjšinske pravice direktne tožbe proti družbenim organom ni tolmačenje enotno. Nekateri zakoni priznavajo pravico tožbe edino-le d. d., ki jih zastopa v tem slučaju občni zbor.

Tendenca novega zakona naj bode sicer zaščita manjšine, toda ne event. posestnika neznatnega števila delnic, ker je v tem slučaju uspešno in dobro poslovanje obnega zbora onemogočeno.

Kot že omenjeno, je lev v teoriji občni zbor najvišji organ d. d., dočim v praksi, in sicer na celem svetu, nahajamo pravo družbeno vodstvo pri drugem organu, na katerega prenaša občni zbor delničarjev velik del svojih pravic takoj pri osnovanju, in sicer običajno na več let. — Ta upravna organizacija, ki predstavlja d. d. na zunaj in jo zastopa pravoveljavno, figurira v raznih zakonih pod najrazličnejšimi imeni. Tako n. pr. govori srbski in vojvodinski zakon o »upravnem odboru«; hrvaški jo zove »ravnateljstvo«, avstrijski zakon, ki je še danes veljaven v Sloveniji in Dalmaciji, pa »upravni svet«. — V tujih državah nahajamo imena: »Vorstand«, »Verwaltungsrat«, »Direktion«, »Aufsichtsrat«, »Administrationsrat«, »Conseil d'Administration«, »Board of Directors« itd.

Delokrog in pomen teh upravnih organov je pa precej različen. Nekateri združujejo v sebi poleg uprave tudi kontrolno, vsaj delno. Tako n. pr. nemški nadzorstveni svet (Aufsichtsrat) ni samo kontrolni organ, temveč ima tudi zasiguran direkten vpliv na vodstvo poslovanja.

(Nadaljevanje prihodnj.)

PO SVETU.

V nemški sladkorni industriji se vršijo pogajanja glede ustanovitve kartela. Cene so že med pogajanja dvignili za 1/2 marke pri 100 kg na 51.75 marke, s čimer so se že zelo približali zakonito določeni maksimalni višini 52 1/2 marke. Obenem so se začeli pogajati z vlado glede dviga maksimalne cene na 54 mark.

Gospodarski odbor Zveze narodov proučuje vprašanja, tičeča se dosedanjega raziskovanja o premogu, sladkorju in cementu glede na smotrenost in možnost mednarodne akcije za odpravo krize na teh trgih.

Nemška industrija žičnih vrvi je bila v juniju zaposlena s 70% kapacitete (v maju s 66—67%). Tudi izvoz se je zboljšal.

Češkoslovaški sladkorni industriji je priskočila vlada na pomoč z velikimi tarifnimi olajšavami in je obljubila tudi znatno povračilo pristojbin in davkov.

Češkoslovaške bombažev predilnice so sprejele načrt kontingentiranja. Zveza obsega 80 odstotkov domačih tovarn.

Zveza industrijev jedilnega olja v Jugoslaviji, ki je bila ustanovljena 23. junija, obsega devet tovarn. Namen zveze je zaščita in pospeševanje tozadevne industrije ter podpiranje poljedelstva.

Pogajanja za ustanovitev avstrijskega premogovnega sindikata, ki naj bi uredil produkcijske, prodajne in cenovne razmere, so se razbila; vseeno jih hočejo nadaljevati.

Avstrijsko premogarstvo je uvedlo leta 1921 strogo racionalizacijo. Imelo je doslej ta uspeh, da so zmanjšali število obratov za polovico, število zaposlenih za 40 odstotkov, da so pa dvignili produkcijo za 50 odstotkov.

Ogrska tovarna igralnih kart Platnik je uvedla s svojo domačo konkurenco Hamburger in Birkholz pogajanja glede skupne produkcijske in prodajne ureditve. Ogrski trg igralnih kart s svojimi letnimi 600.000 paketi je znano eden največjih prodajnih trgov tovrstne industrije. Platnik prodira tudi v Jugoslavijo.

Bilanca italijanske avtomobilne tvrdke Fiat zaključuje preteklo leto s čistim dobičkom 61.252.000 lir in bo družba kot lani razdelila dividendo 25 lir ali 12.5%.

Guverner Angleške banke Norman se bo pogajal v Newyorku v smislu, da ostane obrestna mera kolikor mogoče nizka.

Družba Dynamit-Nobel v Hamburgu bo izplačala zopet 6-odstotno dividendo.

Bankovec v Avstriji je v obtoku nekaj nad 1 milijardo šilingov, kritje znaša povprečno 66 do 70%.

Uvoz kapitala v Nemčiji je znašal od januarja do konca maja 500 milijonov mark, kar je jako malo v primeri z 2500 milijoni mark v istih mesecih lanskega leta. Nemška preskrba s kapitalom trpi vsled visoke obrestne mere.

V evropski industriji zvočnega filma so sklenili sporazum, po katerem naj se več družb združi v interesno skupnost z veliko delniško glavnico. V ospredju sporazuma sta angleška in nemško-holandska zvočnofilmska družba.

Generalni ravnatelj družbe I. G. Farben dr. Busch je odšel v London, kjer bo študiral kot gost Alfreda Monda, voditelja angleškega kemičnega trusta, poljedelsko preskusno napravo angleške kemične industrije.

»Energiewirtschaft« se imenuje družba v Avstriji, koje prvo delo bo obstajalo iz izrpnne študije glede sestave električno-gospodarskega načrta za Avstrijo. Ker je zadeva nujna, hočejo sestaviti načrt že do letošnje jeseni, narkar bo prišel pred kuratorij v svrhu nadaljnega proučevanja.

AVSTRILJSKO POLJEDELSTVO ISČE POMOČI.

Födermayr, avstrijski zvezni minister za poljedelstvo in gospodarstvo, je sprejel te dni zastopnike poljedelskih korporacij v svrhu razgovora glede zaščite žitnih cen. Minister je opozarjal na nevarnost v razvoju pridelovanja žita, če bodo sedanje prodajne itd. razmere trajale naprej. Če se bo kriza nadaljevala, se mora računati s tem, da bo v jeseni pridelovanje žita padlo za najmanj 30 odstotkov, oziroma da se bo z žitom obdelani prostor za toliko odstotkov zmanjšal. Minister je obljubil, da bo v parlamentu predlagal odredbe proti prihajajoči nevarnosti. Ministrov bojazen so vsestransko potrdili in so opozarjali na to, da mora biti pomoč hitra. — Avstrijsko poljedelstvo je hotelo, kakor vemo, Avstrijo glede preskrbe z žitom itd. osamosvojiti in se mu je razen pšenice ta namen tudi že posrečil. Sedanji položaj na svetovnih žitnih trgih je pa tak, da nobena dežela kljub še tako visoki zaščitni carini ne more vzdržati navala inozemskega žita.

ROZNI PRIDELEK V BOLGARIJI.

Letošnji pridelek rož v Bolgariji je dosti bolje uspel kot lanski, in sicer ga cenijo strokovnjaki za 40 odstotkov nad lanskim. Prav tako je tudi kvaliteta rož izborna, in so bile zato tudi cene višje. Lani so plačevali za kilogram 15 do 16 levov, letos plačujejo 20 do 26 levov. Lani je bilo z rožnimi nasadi obdelanih 5600 hektarov, letos 5900. Ker so bol-

garski trgovci z rožno esenco prodali pred kratkim zadnje ostanke svojih zalog, upajo na nadaljni dvig cen. Obenem se pričakuje, da se bo tudi kultura rož še nadalje dvignila. Po vojski so Bolgari pridelovanje rož nekoliko opustili in so jih nadomestili s tobakom, videč v tem pridelku večji dobiček. A povečano povpraševanje po rožnem olju jih je napolilo zopet do intenzivnejše gojitve te najlepše kulture.

Hmelj.

VII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec v Savinjski dolini, dne 10. julija 1929. Rastlina je vobče zdrava, če so se tudi v minulem tednu pojavile v posameznih nasadih hmeljske uši. Vreme je precej ugodno — le toplejših noči bi si hmeljarji želeli. Zgodaj obrezana hmeljišča prehajajo v cvet, pozno obrezana pa dobivajo cvetne nastavke. Pred kratkim so eksporterji nakupili 700 do 800 stotov hmelja in se le-ti zanimajo še za ostanek lanske letine, ki ga cenimo na 500 do 600 stotov. — Društveno vodstvo.

Ljubljanska borza.

Tečaj 12. julija 1929.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.885
Berlin 1 M	13.555	15.585
Brusel 1 belga	—	7.92
Budimpešta 1 pengő	—	9.9342
Šurih 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šilling	—	8.0165
London 1 funt	276.02	276.82
Newyork 1 dolar	—	16.87
Paris 100 fr.	222.10	224.10
Praga 100 kron	168.20	169.—
Trst 100 lir	296.90	298.90

Vrednote: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje, denar 170 Din; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, denar 123 dinarjev; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, denar 850 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Zdrž. papirnice Veveč, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, denar 125 Din; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana, denar 50; »Sešir«, tovarna klubov d. d., Škofja Loka, denar 105 Din; Tvoronica za dušik d. d., Ruše, denar 275, blago 285 Din.

Les: Smreka—jelka: Hlodi I, II., monte 230—270 Din; brzojavni drogovji 240—260 dinarjev; bordonali merkantilni 330 do 380 Din; trami merkantilni 290—310; Škorete, konične, od 16 cm naprej 630—650 Din; Škorete, paralelne, od 16 cm naprej 680 do 700 Din; Škorete, podmerne, do 15 cm 520 do 550 Din; deske - plohi, kon., od 16 cm naprej 540—560 Din; deske - plohi, par., od 16 cm naprej 580—620. — Bukev: Deske - plohi, naravni, neobrobjeni 475—500; deske - plohi, naravni, ostrombrani 750—900 Din; deske - plohi, parjeni, neobrobjeni 650—750;

LISTEK.

A. Ogris:

Trgovina izza srede 19. stoletja.

(Nadaljevanje.)

Kljub vsemu temu porastu distributivnih metod pa trgovina vseeno ni v stanju, slediti hitro dovolj proizvodni z razpečevanjem oz. jo težko dohiteva; zagledel skuša v poslednjih časih izkoristiti ne le že obstoječo, temveč tudi bodočo kupno moč odjemalcev, zlasti bodoče dohodke širokih, gospodarsko manj močnih srednjih, ponekod tudi delavskih ljudskih plasti. To skuša doseči tako, da gre veliko izdatneje, nego kdaj prej, s kulanco do skrajnosti in rada kreditira odjemalce plačilo. V tekočem stoletju se v tem ogledu podviza pa še dosti bolj z namernim izoblikovanjem odplačevanja na obroke. To pa ni mišljeno več kot individualno dovoljen odlog, kot usluga in znamenje zaupanja, temveč kot obča, načeloma vsem odjemalcem namenjena plačilna oblika. V obilnejši izmeri in trajno more trgovina to novo metodo ukoriščati samo tedaj, ako kot posredovalci med njo in potrošniki bodisi na delniški ali na združni osno-

vi organizirani kreditni zavodi priskrbe zadostna denarna sredstva, prevzamejo riziko in proti relativno nizki odškodnini pobirajo obročno plačila, da se odjemalci preveč ne podraži. Kreditni zavodi morajo kajpada svoj rizik zavarovati posebej. Potrošnik si vsled tega brez ogleda na trenutno imovino lahko nabavi predmete, ki bi si jih nikoli ali le težko nabavil, trgovca pa, kateremu kreditni zavod takoj izplača ves znesek, vzdržuje obratovalno glavnico v boljši likvidnosti in dovoli lahko ugodnejše cene; tudi proizvodnja se more bolj živahno razgibati. Navzlic vsem ugodnostim pa je to vrsto konzumnega kredita izrabiti zelo oprezno, da ne nastanejo nevarne premaknitve v proizvodnji in da se v tvorjenju novega kapitala ne pojavijo škodljive motnjave. Kajti, ako se kupovanje na obroke preveč udomači, je težko vzdržati trajno ravnovesje v gospodinjstvih gospodarstvih, škodo pa odneseta proizvajalca in trgovina s predmeti vsakdanje porabe. Ta metoda je prikladna in se je bolj udomačila le v deželah, kjer je povprečna dohodkovna mera relativno visoka in so denarna sredstva poceni. Glede obsega trgovskih obratov je razvojni pravec v trgovini na debelo, kakor izgleda, krenil v smer, ki je na-

sprotna oni, ki jo je ubral v podrobni trgovini. V prejšnjih dobah je gospodarsko upoštevna trgovina na debelo se mogla držati le na širši podlagi, v 19. stoletju pa se zaradi postopnega izločanja pomožnih obrtov in drugih razlogov skrči njen vnani obseg na par pisarniških prostorov in zalogo vzorcev; trgovina na debelo postane dostopna tudi finančno šibkejšim krogom, se zdemokratizira. V detajlni trgovini poslednjih časov pa narobe narašča število veleobratov in narašča njih obseg; nekateri so, kakor se trdi, dosegli v tem oziru že svojo optimalno izmero. Ker je namreč stalna režija visoko narasla, narekuje gospodarski interes, znižati njen odstotni delež na enoti blaga. To se pa izvede ob gotovih pogojih, zavisnih od stopnje obljudenosti, višine dohodkovne mere, potrošnih navad in stojišča obratovalnice, še naprej tako, da se kombinacija delovnih moči, kapitala in prostora organizira na nosnejši, širši podlagi. V glavnem sta na izbero dve možnosti. Ako naj se cilj vsvari s čim večjo mnogovrstnostjo relativno cenenegega blaga in s pospešenim prometom v isti poslovalnici oz. ožjem številu poslovalnic, nastane obratna koncentracija (blagovni domi, bazari, razpošiljalnice); če naj se

pa stalna režija, podobno kakor v industriji s horizontalno koncentracijo, znižaj z enotnim vodstvom lastnika mnogih, krajevno poraztrošenih trgovskih prodajalnic, v katerih se poenoti vse poslovanje, nastane decentralizirani veleobrat (podružniški veleobrati, zmonopolizirana podrobna trgovina). Prvi način je izvedljiv bolj v velikih mestih, drugi pa, ki je prikladen bolj za razpečevanje stpiziranega blaga, čigar cene se dajo odstopnjevati po dohodkovnih razmerah, v tem oziru ni tako vezan.

(Konec prihodnj.)

Kvalitetna znamka

Zahtevajte povsod!

deske-plohi, parjeni, ostrorobi, 950—1150 dinarjev, testoni 450—480; tavolete 1100 do 1150 Din. — Hrast: Hlodi I, II. 350 do 600 Din; bordionali 1300—1500 Din; deske-plohi, neobrobli. boules 1300—1500 Din; deske-plohi, neobrobli merkantilni 900 do 1000 Din; deske-plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1300 Din; frizi 1100—1250 Din. — Drva: bukova 21—23 Din; hrastova 19—21 dinarjev. — **Železniški pragovi:** 2-60 m, 14 x 24, hrastovi 50—56 Din. — **Oglje:** bukovo za 100 kg 85—90 Din.

Išče se: ca. 30 m³ hrastovih boulov iz panjskih prvovrstnih hlodov do 3 m dolžine, brez grč, od 3 m naprej se tolerirajo za tekoči meter po ena zdrava grča v premerih 28—50 cm, 2 m³ 27 mm, 5 m³ 34 mm, 10 m³ 41 mm, 8 m³ 54 mm, 5 m³ 80 mm; ca. 270 m³ ostrorobih remeljnov: 20 m³ 24 x 48 mm, 50 m³ 34 x 68 mm, 40 m³ 38 x 78 mm, 40 m³ 58 x 78 mm, 40 m³ 68 x 68 mm, 80 m³ 78 x 78 mm, 4 m dolžine, monte, fco Sušak ali meja Postojna; 3 vagona ostrorobe in paralelne jelovine v širinah 25, 28, 30 cm, in sicer: 1½ vagona 28 mm, 1½ vagona 48 mm desk, dolžina 4 m, monte. Cena fco vagon via Djevdjelija tranzit.

Iščejo se: bukova, hrastova in mešana drva.

Žito: Pšenica: bačka: 80 kg, 2% primesi, prompt. dob., mlev. voz., sl. post., plačilo v 30 dneh, 255—257-50; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska vozina, slov. postaja, dobava v juniju, plačilo v 30 dneh, 257-50 do 260 Din; bačka nova: uzančno blago za promptno dobavo brez doplačila, mlevska vozina, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 250 do 252-50 Din. — **Koruza:** »la plata«: dobava julij, avgust, september, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 285—287-50 Din;

bačka: zdrava, rešetana, navadna vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 267-50—270 Din; bačka: zdrava, rešetana, mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dne, 260—262-50 dinarjev. — **Ječmen:** bački: ozimni, 67/68 kg, 270—275 Din. — **Oves:** bački, slov. postaja, navadna vozina, 265—270 Din. — **Moka:** pšenična Og: fco Ljubljana, pri odjemu celega vagona, plačljivo pri prejemu blaga, 360—370 Din.

Tendena: les: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena.

Zaključki: 1 vagon oglja (camello), 4 vagona oglja (braška), 3 vagona moke.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. julija t. l. ponudbe glede dobave 18 kompletnih garnitur litoželeznih odvodnih cevi; do 19. julija t. l. glede dobave 750 komadov vijakov; do 20. julija t. l. pa glede naprave ograj in emetišnice pri novi stanovanjski hiši na Rakeku. — Saobračajno-komercijelno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. julija t. l. ponudbe glede dobave 150 komadov vzvodov za signalne stranske svetilke. — Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. julija t. l. ponudbe glede dobave železa. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Direkcija državnega rud-

nika Breza sprejema do 18. julija t. l. ponudbe glede dobave 300 kg pločevine in 2000 kg strojnega olja. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 22. julija t. l. ponudbe glede dobave 100 q negašenega apna in 550 komadov žarnic. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobave. Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. julija t. l. ponudbe glede dobave svinčenih zalivk, litine, medenastih cevi, pakfonga in pločevine. — Saobračajno-komercijelno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. julija t. l. ponudbe glede dobave 40.000 komadov lesenih podložkov za sode; do 22. julija t. l. pa glede dobave gob za čiščenje oken, 220 komadov omel in 1300 komadov krtač za ribanje. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 18. julija t. l. ponudbe glede dobave 300 kilogramov železne žice in balat-jermen. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 18. julija t. l. ponudbe glede dobave 3500 komadov zakovic; do 22. julija t. l. pa glede dobave 20.000 kg portland-cementa. — Direkcija državnih rudarskih preduzeča v Sa-

rajevu sprejema do 29. julija t. l. ponudbe glede dobave 1 trofaznega motorja s pripadajočimi deli. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 100.000 komadov opeke; dne 30. julija t. l. pa glede dobave 250.000 komadov razne opeke. — Dne 29. julija t. l. pri Direkciji Pomorskega Saobračaja v Splitu glede dobave 1000 ton premoga. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 27. julija t. l. se bo vršila pri Komandi mesta v Slovenski Bistrici javna ustmena licitacija glede dobave 150.000 kg sena in 50.000 kilogramov slame; pri Komandi Vrbske divizijske oblasti v Banjaluki pa glede dobave 250.000 kg ovsa. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih komandah.) — Dne 29. in 31. julija t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave raznega obvezilnega materiala. (Pogoji so na vpogled pri imenovanem slagališču.) — Dne 31. julija t. l. se bo vršila pri Direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani dražba glede dobave 250 napisnih plošč za pošte. (Pogoji so na vpogled pri pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani.)

TRAJNO koristno darilo je samo **'GRITZNER'** in **'ADLER'** šivalni stroj, ter pisalni stroj **'URANIA'**. Znižane cene, najlepše opreme edino le pri **JOSIP PETELINCU** Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodl. Telef. št. 2913.

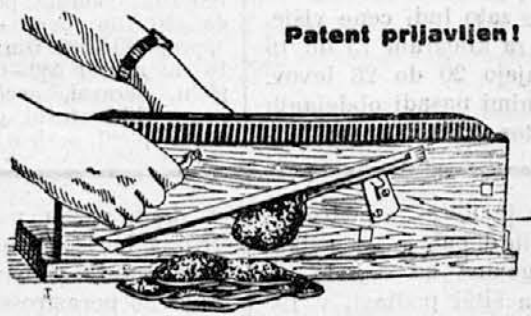
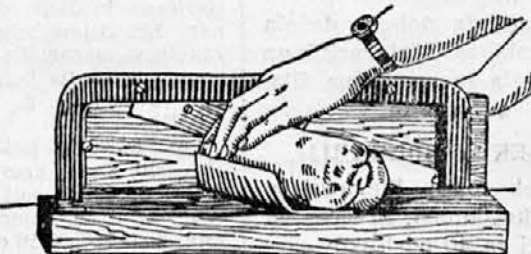
„Spectrum“ d. d. tvornica ogledal in brušenega stekla **Ljubljana VII,** se nahaja od 1. novembra na **Celovški cesti 81 Tel. 2343** Zagreb, Osijek — Središnja: Zagreb Zrcalno steklo, portlno steklo, mašinsko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vstekljanje v med. — Fina — navadno ogledala.

Parketne deščice **Bakula** (leseno pletivo) za strope in stene **Trstie za strope** **Strešno lepenko** in lesni cement **Jos. R. Puh, Ljubljana** Gradaška ulica 22 - Telefon int. 2513

KUVERTA Tvornica kuvert in konfekcija papirja **LJUBLJANA** Vožarski pot št. 1 - DRUŽBA Z O. Z. - Karlovska cesta št. 2

'IDEAL' APARAT ZA REZANJE SALAM

„IDEAL“-aparatus je enostaven, lepe oblike, kovinski deli ponikljani, nož iz najboljšega jekla in reže najdebelejše salame čudovito precizno ter se rezanje debeline salamnih rezin od 1—4 mm poljubno regulira. Z „IDEAL“-aparatom se nareže v istem času najmanj dvakrat toliko kot z avtomatičnim strojem, ki stane do 50 krat več kot „IDEAL“-aparatus. „IDEAL“ se uporablja z največjo lahkoto brez vsakega predznanja. „IDEAL“ je neobhodno potreben v vsaki delikatesni, gostilniški in mesarski obrti.

Patent prijavljen!

Zastopnik:

OSKAR RAUNACHER LJUBLJANA, Poljanska cesta 13/II.

Podzastopniki, male kaucije zmožni, se sprejmejo.

TISKARNA MERKUR - LJUBLJANA - GREGORČIČEVA 23

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, štatute, tabele i. t. d.

VELETRGOVINA v **A. ŠARABON**

v Ljubljani

priporeča **špecijsko blago**

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. - Raznovrstno

RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago!

VINOCET tovarna **vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana** nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristinega vina. Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji. Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr. **Zahtevajte ponudbo!**

H. SUTTNER Ure, slatnine in srebrnine **Lastna protokollirana tovarna v Švici** - LJUBLJANA -

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana :-: :-: Telefon št. 2040, 2457, 2548; Interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti itd.